

มาตรฐานอุตสาหกรรมเอส

THAI SMEs STANDARD

มอก. เอส 51-2562

ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา

WATER HYACINTH PRODUCTS

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

กระทรวงอุตสาหกรรม

ICS 97.195

ISBN 978-616-475-329-7

มาตรฐานอุตสาหกรรมเอส
ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา

มอก. เอส 51-2562

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
กระทรวงอุตสาหกรรม ถนนพระรามที่ 6 กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0 2202 3300

ปัจจุบันนี้ ผู้ทำซึ่งเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และกลุ่มธุรกิจเกิดใหม่ (Startup) ได้ทำผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา เพื่อจำหน่ายเป็นของประดับตกแต่งและของที่ระลึกและส่งออกไปยังต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่ทำโดยใช้ประสบการณ์ของผู้ทำเอง ทำให้คุณภาพแตกต่างกัน

จึงเห็นควรกำหนดเกณฑ์คุณภาพสำหรับผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา เพื่อใช้เป็นมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส และเป็น การส่งเสริมและยกระดับอุตสาหกรรมประเภทนี้ให้มีคุณภาพดีและสม่ำเสมอ เป็นที่ยอมรับทั้งตลาดภายในประเทศ และต่างประเทศ

มาตรฐานอุตสาหกรรมเอสนี้ จัดทำขึ้นโดยใช้ข้อมูลจากเอกสารต่อไปนี้ เป็นแนวทาง

มผช. 39/2559

ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา

ประกาศสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
ฉบับที่ 23 (พ.ศ. 2562)

เรื่อง กำหนดมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส
ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมออกประกาศกำหนดมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส ผลิตภัณฑ์
จากผักตบชวา มาตรฐานเลขที่ มอก. เอส 51-2562 ดังมีรายละเอียดต่อท้ายประกาศนี้
ทั้งนี้ ให้มีผลบังคับใช้นับแต่วันที่ประกาศ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2562

(นายวันชัย พนมชัย)

เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

มาตรฐานอุตสาหกรรมเอส

ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา

1. ขอบข่าย

- 1.1 มาตรฐานอุตสาหกรรมเอสนี้ครอบคลุมเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ทอ ถักสาน หรือประดิษฐ์จากผักตบชวาเป็นวัสดุหลักและทำด้วยมือ สำหรับใช้งานทั่วไป เป็นของใช้ ของประดับตกแต่ง และของที่ระลึก
- 1.2 มาตรฐานอุตสาหกรรมเอสนี้ไม่ครอบคลุมดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุธรรมชาติที่ได้ประกาศเป็นมาตรฐานอุตสาหกรรมเอสแล้ว

2. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานอุตสาหกรรมเอสนี้ มีดังต่อไปนี้

- 2.1 ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา (water hyacinth products) หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการนำผักตบชวามาทำความสะอาด คัดขนาด ผ่านกรรมวิธีต่าง ๆ เช่น จัก สอย หรือเลียดให้เป็นเส้นที่มีขนาดตามต้องการ ทำให้แห้ง รีดให้เรียบ อาจมีการป้องกันเชื้อรา ฟอกสีหรือย้อมสีเพื่อความสวยงาม ก่อนนำไปทอ ถักสาน หรือประดิษฐ์เป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ต้องทำให้นิ่มหรืออ่อนตัว อาจเคลือบด้วยสารเคลือบผิว ประกอบหรือตกแต่งด้วยวัสดุอื่นเพื่อเพิ่มความแข็งแรงหรือความสวยงาม เช่น โลหะ ไม้ ไม้ไผ่ หวาย พลาสติก กระดาษแข็ง เชือก ผ้า เอ็น ดิน ลูกปัด ทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น ตะกร้า กระเช้า กระจาด กำไล กระถางต้นไม้ ถาด
- 2.2 ผักตบชวา (water hyacinth) หรือที่เรียกว่า ผักปอง ผักตบปอง ผักบ่ง หมายถึง ชื่อไม้ในวงศ์ Pontederiaceae ชื่อวิทยาศาสตร์ *Eichhornia crassipes* C. Mart. Solmsare ขึ้นตามลำน้ำทั่วไป ดอกสีม่วงอ่อน

3. คุณลักษณะที่ต้องการ

3.1 ลักษณะทั่วไป

ต้องประณีต สวยงาม มีรูปแบบรูปทรงที่เหมาะสมกับการใช้งาน ไม่มีขอบคมและปลายแหลม ยกเว้นกรณีที่เป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงาน ไม่มีรอยแตก ขาด บิด งอ รา หรือตำหนิที่เกิดจากการทำลายของแมลงปรากฏในชิ้นงานให้เห็นเด่นชัด ยกเว้นรอยที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงานซึ่งไม่มีผลเสียต่อการใช้งาน

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

3.2 การป้องกันเชื้อรา

การทดสอบให้ปฏิบัติโดยพิจารณาจากเอกสารการรับรองสารป้องกันเชื้อรา

มอก. เอส 51-2562

3.3 การประกอบ (ถ้ามี)

ต้องเรียบร้อย ประณีต สวยงาม ทัดแน่น เหมาะสมกับชิ้นงาน ไม่มีกลิ่นของสารเคมีและรอยเปื้อนของสารที่ใช้ยึดติดชิ้นส่วนเข้าด้วยกัน

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจและการดม

3.4 การเย็บ (ถ้ามี)

3.4.1 ต้องเรียบร้อย ประณีต ฝีเข็มสม่ำเสมอทั้งนอกและในตัวผลิตภัณฑ์ ริมต้องเรียบแน่น ไม่ย้วยหรือหลุดลุ่ย

3.4.2 การบุด้วยแผ่นฟองน้ำ (ถ้ามี) ต้องมีผ้าหุ้มหรือปิดทับและเย็บให้เรียบร้อย แน่น ไม่ย้วยหรือหลุดลุ่ย ฝีเข็มสม่ำเสมอทั้งนอกและในตัวผลิตภัณฑ์

3.4.3 การเย็บหุ้มริมผ้าหรือกุน (ถ้ามี) ต้องเรียบร้อย ประณีต ฝีเข็มสม่ำเสมอทั้งนอกและในตัวผลิตภัณฑ์

3.4.4 การติดกระดุมหรือซิป (ถ้ามี) ต้องเรียบร้อย แน่น และไม่เยน

กรณีเป็นโลหะ ต้องไม่มีสนิม ไม่มีขอบคมและปลายแหลม

3.4.5 กรณีที่มีการซับใน (ถ้ามี) ต้องเย็บเรียบร้อย แน่น ไม่หลุดลุ่ยง่าย สีผ้าซับในต้องสีเดียวกันหรือใกล้เคียงกับสีของผลิตภัณฑ์ยกเว้นกรณีที่เป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงาน

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

3.5 ลวดลาย (ถ้ามี)

ต้องประณีต เรียบร้อย สวยงาม สม่ำเสมอ การต่อลวดลายต้องตรงตามลักษณะของลวดลาย

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

3.6 สี (ถ้ามี)

ต้องมีสีสม่ำเสมอ ทัดแน่น ไม่ต่าง หลุด ลอก หรือเปื้อน ยกเว้นกรณีที่เป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงาน เมื่อจับหรือสัมผัสแล้วสีต้องไม่ติดมือ

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

3.7 การเก็บริม (ถ้ามี)

ต้องประณีต เรียบร้อย สวยงาม สม่ำเสมอตลอดชิ้นงาน

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

3.8 การประกอบหรือตกแต่งด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี)

ต้องประณีต ทัดแน่น สวยงาม กลมกลืน และเหมาะสมกับชิ้นงาน รอยต่อต้องไม่แยกออกจากกัน ไม่มีกลิ่นของสารเคมีและรอยเปื้อนของสารที่ใช้ยึดติดชิ้นส่วนเข้าด้วยกัน ไม่มีขอบคมและปลายแหลมยกเว้นกรณีที่เป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงาน

- กรณีใช้วัสดุประกอบหรือตกแต่งเป็นโลหะ ต้องไม่มีสนิม

- กรณีใช้วัสดุจากธรรมชาติ ต้องไม่มีราหรือตำหนิที่เกิดจากการทำลายของแมลง

- กรณีใช้พลาสติก ต้องไม่มีเส้นหรือครีบ

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจและการดม

3.9 การเคลือบผิว (ถ้ามี)

ต้องเรียบ สม่ำเสมอ ไม่เป็นเม็ด ไม่เป็นคราบ ไม่แตก ไม่หลุด หรือลอก และต้องไม่ทำให้ชิ้นงานขาดความสวยงาม

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

3.10 การใช้งาน

ต้องสามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

4. การบรรจุ

4.1 ให้บรรจุผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาในบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม สะอาด แห้ง เรียบร้อย และสามารถป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาระหว่างการขนส่งและการเก็บรักษา

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

5. เครื่องหมายและฉลาก

5.1 ที่ฉลากหรือบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมีเลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดต่อไปนี้ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน

- (1) ชื่อผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานนี้ หรือชื่ออื่นที่สื่อความหมายว่าเป็นผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานนี้ เช่น แผ่นรองจากผักตบชวา กระเป๋าจากผักตบชวา
- (2) ขนาดหรือมิติ (ถ้ามี) เป็นเซนติเมตร
- (3) กรณีใช้สีธรรมชาติย้อมผักตบชวาให้ระบุส่วนของพืชที่ใช้ เช่น สีแดงจากครั่ง
- (4) เดือน ปีที่ทำ
- (5) รหัสรุ่นที่ทำ
- (6) ประวัติผลิตภัณฑ์ (ถ้ามี)
- (7) ข้อแนะนำในการใช้และการดูแลรักษา (ถ้ามี)
- (8) ชื่อผู้ทำหรือโรงงานที่ทำ หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน
- (9) หากไม่ได้มีการตกลงไว้เป็นอย่างอื่น ให้ระบุประเทศที่ทำ

ในกรณีใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

6. การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

- 6.1 รุ่น ในที่นี้ หมายถึง ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน
- 6.2 การชักตัวอย่างและการยอมรับ ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างที่กำหนดต่อไปนี้
 - 6.2.1 การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบการใช้งาน การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากรุ่นเดียวกัน จำนวน 5 ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างทุกตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ 3.10 ข้อ 4. และข้อ 5. ทุกรายการ จึงจะถือว่าผลิตภัณฑ์จากผักตบชวารุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
 - 6.2.2 การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบลักษณะทั่วไป การป้องกันเชื้อรา การประกอบ (ถ้ามี) การเย็บ (ถ้ามี) ลวดลาย (ถ้ามี) สี (ถ้ามี) การเก็บริม (ถ้ามี) การประกอบหรือตกแต่งด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี) และการเคลือบผิว (ถ้ามี) ให้ใช้ตัวอย่างที่ผ่านการทดสอบตามข้อ 6.2.1 แล้ว จำนวน 5 ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างทุกตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ 3.1 ข้อ 3.2 ข้อ 3.3 (ถ้ามี) ข้อ 3.4 (ถ้ามี) ข้อ 3.5 (ถ้ามี) ข้อ 3.6 (ถ้ามี) ข้อ 3.7 (ถ้ามี) ข้อ 3.8 (ถ้ามี) และข้อ 3.9 (ถ้ามี) ทุกรายการ จึงจะถือว่าผลิตภัณฑ์จากผักตบชวารุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
- 6.3 เกณฑ์ตัดสิน
ตัวอย่างผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาต้องเป็นไปตามข้อ 6.2.1 และข้อ 6.2.2 ทุกข้อ จึงจะถือว่าผลิตภัณฑ์จากผักตบชวารุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานอุตสาหกรรมเอสนี้